

VÄSTSAHARA

– ETT ANNAT PALESTINA

Lena Thunberg, redaktör för tidskriften Västsahara, skriver om ett folk som befunnit sig i katastroftillstånd i 36 år.

Foto: Lena Thunberg

Det finns inga sanddyner i flyktinglägret Smara i den algeriska sydvästra Saharaöknen nära gränsen till Västsahara. Här är det grusöken i stället. Det är småkallt och blåsigt i december. Blåsig. De små sandkornen yr in överallt, i ögonen och i näsan. På sommaren blir här över 50 grader varmt och på vintern kan det bli minusgrader på natten.

Här har de bott sedan 1975, de 165.000 västahariska flyktingarna. De bor i tält men familjerna har också en liten byggnad av saltorkad lera. Flyktingarna är helt beroende av internationell hjälp. Här finns ingen försörjning.

FN:s matbiståndsorgan World Food Programme distribuerar linser, bönor, mjöl, ris och matolja till varje familj. Det är en hjälp som är tänkt för katastroftillstånd under några månader. För västaharierna har nu detta katastroftillstånd pågått i 36 år! Det råder ingen svält i flyktinglägren men många barn är undernärda och många kvinnor har anemi. Den basmat som WFP skickar är ju inte tillräcklig. Från olika länder kommer kompletterande matstöd men detta är otillräckligt och inte konstant.

Det finns en trädgård i alla fyra flyktinglägren men det extrema klimatet gör det svårt att få något att växa. Ändå finns här morötter, kålrötter

och lök. Men för odlandet är man helt beroende av att stödorganisationer skickar frön samt hjälper till med bevattningssystemet.

Kustlandet Västsahara, som ligger bara 14 mil från Kanarieöarna, var en spansk koloni. 1966 fick Spanien i uppdrag av FN att avkolonisera, att låta befolkningen avgöra i en folkomröstning om man ville bli självständiga. Men spanjorerna hade upptäckt enorma fyndigheter av fosfat och olika mineraler förutom all den fisk som man drog upp ur de västahariska vattnen. Därför drog man ut på avkoloniseringen. 1975, då i princip hela Afrika var avkoloniserat "sålde" Spanien kolonin till Marocko och Mau-

retanien som marscherade in i landet. Västsaharier flydde i tusentals västerut, bombades med napalm av marockanska attackplan, men fick till slut upp-
rätta flyktingläger på algerisk mark.

Folkrättsligt är Västsaharafrågan glasklar. Västsaharierna har rätt till självbestämmande och självständighet enligt FN:s avkolo-

niseringsutskott. Marocko har ingen rätt till Västsahara enligt Internationella Domstolen i Haag.

1978 slöt Mauretanien fred med den västsahariska befrielseörelsen Polisario. Marocko kontrollerar nu två tredjedelar av Västsahara men skulle enligt en FN-plan som både Polisario och Marocko accepterat, ha

tillåtit en FN-ledd folkomröstning om självständighet ske 1992.

Någon sådan folkomröstning har ännu inte skett. Marocko vägrar numera dessutom helt öppet att gå med på en sådan. Och FN tiger. I FN:s säkerhetsråd sitter Frankrike med vetorätt och är en av Marockos största supportrar. Och inom EU har Marocko en exceptionell särställning, trots oändliga rapporter från Amnesty International om övergrepp, våld, tortyr och fängslande av fredliga människorättsaktivister i den Marocko-ockuperade delen av Västsahara.

EU har dessutom ett fiskeavtal med Marocko som strider mot folkrätten, eftersom det innefattar de ockuperade västsahariska vattnen. Det fiskeavtalet har Sverige röstat emot. I en omröstning i EU-parlamentet i december 2011 röstades rådets beslut att förlänga avtalet ett år ned. Det var en stor seger framför allt för västsaharierna, som fördömt stölden av deras råvaror.

Att Marockos ockupation av stora delar av Västsahara kan fortgå, att FN tiger trots att man har fredsbevarande styrkor på plats och att EU under flera år haft folkrättsvidriga fiskeavtal med Marocko samt givit Marocko enorma bistånd och en framskjuten position är enligt många experter en skam för Europa.

Lena Thunberg

redaktör för tidskriften Västsahara

Foto: Lena Thunberg

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.